

SZARVAS ÉS VIDEKE

TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

<p>Szerkesztőség: Jókai Mór-utca 1257. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők. Kéziratok vissza nem adtnak. BÉRMENTETLEN LEVELEK EL NEM FOGADTATNAK.</p>	<p>Előfizetési árak: Egész évre . . . 4 ft. — Félévre . . . 2 ft Negyedévre . . . 1 ft. — Egyes szám . 8 kr. MELLEN HETENKINT EGYSZER VASÁRNAP.</p>	<p>Kiadóhivatal: Beliczky-utca 11. szám. (saját ház,) hová az elő- fizetési pénzek intézendők. Hirdetéseket jutányos áron elfogad. BÉLYEGDIJ MINDEN HIRDETÉSÉRT 30 KRAJZÁR.</p>
--	--	--

Gazdasági bajok.

A torontálmegyei gazdasági egyesület minap egy vésszkiáltással próbálta felkelteni az intézőkörök figyelmét a mezőgazdasági állapotok tartóhatatlanságára. A szakkörök véleménye mind oda csúcsosodik ki, hogy a jelen gazdasági viszonyaink annyira sivarak, hogy a válságot csak gyors és radikális eszközökkel lehet megakadályozni.

És a kikhez e vésszkiáltás szól, csak hallgatnak, úgy látszik, hogy elég gyors és radikális eszköz szerintük a Manlicher és a Kropacsek.

A múlt évben kitört és a jelen évben folytatódott agrárszociálisztikus, jobban mondva kommunisztikus mozgalmak is a túlterheltségnek és az ebből következő elszegényedésnek folyamánai. Igaz ugyan, hogy e kommunisztikus törekvések előidézésében nagy részük van a bel- és külföldi izgatónak, azok sok évi aknamunkájának, azonban azok végsősorban mégis azon kedvezőtlen súlyos helyzetnek következményei, mely mezőgazdaságunkra közel két évtized óta sorvasztólag hat és immár válsággal fenyeget! Mezőgazdaságunk eltagadhatatlan válságos helyzetének súlyát fokozottabb mérvben szenved meg a munkásosztály és a kisebb gazdasági munkával foglalkozók tömege, mert keresménye érezhetőleg apadt a munkaadó földbirtokos osztály jövedelmének csökkenésével és azok terheinek emelkedésével.

Éz okból nem lehet csudálkozni, hogy a majdnem elviselhetetlenül kedvezőtlen gazdasági helyzet munkásosztályunkat gazdasági bajai orvoslására ösztönözte.

Addig míg a munkásosztály jogosult törekvésében a földbirtokos osztállyal szemben nem ment túl a lehetőség határán, a bajokat és hátrányokat melyekkel mezőgazdaságunk évtizedek óta küzd, a jobb jövő, reményegek fejében el lehetett valahogy tűrni. Ámde most, midőn az érvényesülni akarás iránti küzdelem a megengedett határokon túl csap, gazdasági életünk egy új és nem gyenge támadásban részesül, melynek vehemenciájától azután az elpusztulás hamarabb bekövetkezik, mint várnók. Csak a napokban olvastam egyik alföldi munkásosztály nyomtatványát, melynek rendeltetése az aratási szerződéseknél mintául szolgálni. Konstatálhatom egyszerűen, hogy az a gazda, aki ezt a szerződést elfogadja, a legkisebb termés mellett is, ráfizet a saját munkájára, fáradságára. A munkaadók és mezőgazdasági munkások jogviszonyainak szabályozásáról szóló törvény helyes és lelkiismeretes végrehajtásával — a munkaadó és munkás jogos érdekeinek egyaránt megóvása mellett megfogtak szünni azon válságok melyeket a múltban a mezőgazdasági munkások sérelemként panaszolhattak.

Azokban a jelenben nem ilyen a helyzet. A törvény sokkal több terepet ad a végrehajtói közegek egyéniségének, hogysem a különbözőzetek egyhamar elsimuljanak. Hozzájárul ehhez a munkásosztálynak ezzel a törvénnyel szemben mutatkozó ellenszenvé, mely az ellentétek elsimítását fokozatosan gátolja. A jelen válságainak ieküzdésére, még számos más törvény meghozatala lesz szükséges.

Tapasztalatom szerint az évek óta huzódó

mezőgazdasági válságot egyformán érzi a nagy-, a közép-, és a kisbirtokosság, valamint a földműves munkásosztály. Az egyik-másik ellentámasi ereje nagyobb vagy szivósabb, és ezért arra kell törekedni, hogy megszüntetessék, vagy legalább is javíttassanak azon bajok, mely alatt egész mezőgazdaságunk görnyed.

Ebből kiindulva első sorban a mezőgazdasági nyereségek tengerentúli versenyét kell megemlítenünk, mely az európai gabonapiacokon főleg a magyar búzát szorította ki és állat-kivitelünket majdnem tönkre tette. Másodsorban pedig az Ausztriával fenálló vámközösség az, melynek folytán Ausztria konkurráló iparával elnyomja fejlődő iparunkat s lehetetlenné teszi annak teherképességét.

Ezen bajok megszüntetésének előnyeit szűk-ségtelen kommentálni.

Elsősorban kötelessége földművelési kormányunknak a külföldi államokkal annak idején megújítandó kereskedelmi szerződések által nyereségeknek állandó piacot és kivitt biztositani.

Talán a jelen temérdek rendezendő ügyei között gondolnunk kellene a jövőre is.

Jövőnk megalkotására a mostani helyzet nem csak hogy alkalmas, de bűn volna a kínálkozó alkalmat elszalasztani, mert gazdasági létünk alapját, a jelenlegi zavart viszonyok között vetjük meg legbiztosabban.

Ne késlekedjünk tehát!

SZARVAS ÉS VIDEKE TÁRSZÁJA.

Barna kis lány . . .

Barna kis lány, barna kis lány
Fáj a szívem te érted
Fájó szívem bús panaszát
Talán-talán megérted
Ugy sir szegény, úgy felaokog,
Boldogságát siratja
Keresi az üdvösséget
Majd meghasad miatta.

Barna kis lány, barna kis lány
Hogyha reád gondolok
Könny ragyog a két szemembe
Fájó szívem feldobog.
Sajgó szívem, szegény szívem
Ugy elfogja a bánat . . .
Barna kis lány, barna kis lány.
Meghalok még, utámmul.

Troubadour.

Mária asszony.

Írta: Almásy Gyula.

Az anyját vitték ki a temetőbe. Olakünn barátságos májusi hangulat áradt szét; az utca tele volt madárdallal, zsidongással. Gyönyörű volt a kikelet; Mária asszony zokogva ment anyja koporsója után, ferje karján. El voltak moilve mindaketten. A férje tán felesége gyámoltalanságára gondolt; az asszony siratta egyetlen védőjét. Néha lopva, kétségbeesett félelemmel tekintett az urára. Nagyon félt tőle. Mit csinál az anyja nélkül? Ijedten hajtotta le fejét. Ránézett az anyja koporsójára, mintha a szívét szakították volna ki, a védőkarját lökték volna félre. Édes jó anyja volt a támasza.

A szürke menet végig ment a zsidóváros sokaság között. A közönség megbámulta a fekete szemű szép asszonyt. Sajnálta a mogorva arcú férfitől. Az asszony meg-megrázkódott a férje mellett, amíg kiérték a temető-kerbe. Aztán már nem sokat látott; nem látta mikor anyját a sírba eresztették, hogy beföldelték, csak arra emlékezett, hogy a szíve sajgott keserű fájdalommal. Azután fekiüdt sokáig. Mikor meggyógyult, kezdődött a kiszívás.

Ameddig beteg volt, legalább pihenhetett attól a kegyetlen férfitől. Azt hitte, tán meg fog változni. Tán sajnálni fogja az elárvult asszonyt. Anyja halála óta kíméletesebb volt hozzá. De csak rövid ideig tartott az emberséges bánásmód.

Mint egy árnyékmber járt kelt a szobában a gyögyülőfélben levő a-szony. Arcának pirossága eltűnt, a szemei beteges tüzzel ragyogtak ki a könnyes szempillák alól. Ugy nezett ki, mintegy hervadófélben levő rózsza. De azért szép asszony volt, tán még érdekesebb az ő halvány arcával, bágyadt nézésével.

Egyedül volt ugyszólván mindig. Latogatók nem-jöttek hozzá, a szobaleányt nem igen tűrte meg maga mellett, hátha az is sajnálkozik az ő boldogtalansága felett. Gondolkozott órák hosszat, kutatott az emlékei között. Elolyashatta ott az ő keserves élettörténetét

végig. El-sirdogált az anyja arcaképe. Most már meg-vigasztalódott. Hátha keserű volna annak is nézni, hogy a leánya milyen boldogtalan . . .

Aztán a szerelme emlékeire került a sor. Mert ő szerette férjét. Szerette azt a vadállatias érzékembert, akkor, amikor szerelmét megvallotta; az első csókok idejében, mikor oltárhoz vitte s félálomban, szerelme-sen suttogta a pap előtt: szeretem. Szerette még akkor is, amikor az már más asszonyokkal ölekezett s hagyta őt sirni, busulni, gyöttrődni. Mária hű maradt hozzá. Rettegte, de szerette.

Az ura lépett be. Félénken csókolta meg, aztán felrebujt a sarokba. Nézte, hogy lépked az mogorván a szobában. A férfi lehajta tartotta a fejét, mintha bán-taná valami. Tán kinozta a lelkiismeret.

A beteg asszony sóvárogva nézett fel rá. Sóvár-gott a szerelme, a csókja, az ölelése után. Neki abban nem volt része már hosszú idő óta. Más élvezte az ő boldogságát. Busulás volt a része és nélkülözés.

Nem tudta megfélekezni szenvedélyét.

Az ura feküdt már. Oda vánszorgott és ágyára borult a sápadt arcú beteg asszony. Könnyörgött, hogy szeresse, kicsit, csak egy nagyon kicsit, ha pillanatra is. Az ura, mintha megbánta volna kegyetlenségét, felemelte az asszonyt. Erős kezének szorítására Mária felszisszent, egész testén végig futott valami bizsergető érzés. Lefeküdt a férje mellé és suttogott neki negédes szavakat. Először volt boldog hosszú idők után.

Aztán csendesség lett a szobában, mámoros csendesség.

Tavaszi volt újra. Enyhe fuvallata finoman rezeg-tette meg az ablakot, gyengén süttött a halvány asszony szobájába a napsugár. Mária megint boldogtalan volt. Azután a szerelmes nap után szomorú napok következtek. A férje éjjel járt haza megint, mámoros fővel, ké-jes arczzal. Nem sajnálta vágyódó, beteg feleségét. Mária rosszabbul esett a durvaság, mint azelőtt, mert már anyának érezte magát.

Most kezdte fájlalni anyja halálát igazán. A teste meggyógyult már félig-meddig, de a lelke beteg maradt.

A peronoszporáról s az ellene való védekezésről.

Azt hiszem, nem lesz érdektelen dolog, különösen a szőlőműveléssel foglalkozó közönség előtt, ha megismertetem a peronoszporát, s az ellene való védekezési módot.

A szőlőnek vannak növényi s állati elleneségei. Ezen alkalommal a növényi elleneségek közül (mint a milyenek: peronoszpora, lisztharmat, fenésedés, gyökérpenész, sárgaság.) azt választottam ki, mely legjobban pusztítja szőlőinket: s ez a peronoszpora.

Ezen betegséget 1880-ban fedezték fel Erdélyben, egy amerikai direct-termő fajtán: a zsákén (írva: Jaquez.) — a szőlősgazdák szomorúságára — de általánosan csak 10—11 év múlva ismerték, ellene védekezni — helyesen — ma is igen kevesen tudnak.

A peronoszpora élőködő gomba, mely a szőlő minden zöld részét pusztítja; tehát a hajtásokat, leveleket, kacsokat, fürtöket, s bogyókat. Legbiztosabban ismerhető fel az alsó leveleken.

A peronoszpora által megtámadott levélen az első napokban nem veszünk észre semmit sem, mert ekkor még a levél belsejében élőködik. Később a levél alsó lapján fehér, penészszerű bevonatot látunk, s ez biztos jele a peronoszporának, mert ez semmi más betegségnél nem mutatkozik. Ha a levél felső lapján barnás, vöröses — rozsdaszínű foltokat látunk, akkor a peronoszpora-gomba elérte a fejlődés stádiumát. Ezen említett foltok mindig nagyobbak-nagyobbak lesznek: míg végre a levél alsó lapja is száradni kezd. Ekkor aztán a fehér penészszerű bevonat lehull a földre, de maga az egész levél is — tönkre tévén azt a peronoszpora — elszáradva nemsokára leesik.

Ezen ismertetés alapján bárki is felismerheti a peronoszporát a leveleken; de nem úgy a többi zöld részen, hol a betegség barna és sötétrothadás alakjában mutatkozik, — sőt sem képez penészszerű bevonatot, — az ilyen részek aztán elrothadnak, elszáradnak s lehullanak.

Szükségesnek tartom felhívni az olvasó figyelmét a szöszbetegségre, melyet különösen a laikusok szoktak peronoszporának tartani, Ezen — különben kárt nem okozó — betegség hasonló a filloxera gubacs-képző alakjához. A szöszbetegség által megtámadott levél barna, hólyagforma kidudorodások vannak alulról fölfelé, s ezekben ezer-ezer — csak nagytízvel látható — állatka tartózkodik.

Üresnek, sivárnak talált mindent. A hosszú betegség nyomai megmaradtak rajta ezután is. Arcza nem kapta vissza pirosságát, szeme a bődítő tüzet. Megmaradt a sápadt arcu beteges szemű Mária asszonynak.

Csak a szenvedélye lett erősebb. Mintha azon a szép napon erőt kapott volna, új erőt az eleje váró hosszú küzdelemhez. Nem elégedett meg azzal a pillanatnyi boldogsággal. Szerette férjét még örültebben még vadabb szenvedéllyel.

Férje meg, mintha utolsó fellobbanása lett volna az a kicsinyke szerelem, nem tudta többé boldogítani az asszonyt. Elhídegtült tőle még jobban.

És a halvány asszony szerette még aztán is. Sirt, őzjögött, tombolt s csak a férje előtt hunyászodott meg. Mikor az otthon volt, csendesen viselte magát. Bámulta hosszan bambán. A közőnység hullámzását. Néha felkacsintott hozzá egy-egy merészebb gavallér, de közönyösen megvetőleg nézte vissza a halvány arcu beteg Mária asszony. A tömeg hullámai közt is a férjét kereste, azt a szigorú tekintetű, mogorva embert. Neha felsikoltott, mikor latni vélte urat idegen asszonnal.

Becsapta az ablakot. A rémképek nem hagyták pihenni. Ott kacagtak körülötte és kaján, gunyos habotával mulattak a szenvedéseiben.

Szegény Mária asszonynak a szívét mardosták. ... Nemsokára már nem volt egyedül. Ott nevetgált a bölésében mosolygó arcu kis fia. És Mária bodogtalanabbnak érezte magát. Most már otthon volt a férje nyugodtan mindig. Beczégelte, csókolta a — gyermekeit. Mária asszony szomorúbb lett napról-napra, belevegült tájéalmába a kétségbeesett szenvedély!

Permetezés szempontjából — minden gazda kötelessége szőlőjét megvizsgálni május-juniusban, valjon nem mutatkozik-e a peronoszpora? ! Azonban legjobban vehető észre ezen betegség július-augusztusban, a mikor nagy a meleg s legtöbb a nedvesség — az ilyen idő jó a peronoszpora fejlődésének. Hideg, száraz időjárás mellett a fejlődésben levő peronoszpora-csira 6 óra lefolyása alatt elpusztul. De azért mindig fűntartja magát a peronoszpora a t é l i c s i r a által, mely ősszel betakarás idején a földbe jut, hol meg van védve a fagytól.

A francziák — kik jól jól értenek a szőlőműveléshez — sokat próbálkoztak, valjon, hogyan lehetne védekezni a peronoszpora pusztítása ellen. Közülök — Milliardet — egy tudós jött rá, hogy a peronoszpora ellen legsikeresebben használható a kékköves vízzel való permetezés; mivel a kékkő (rézgálic) mérgeiében: a fejlődésben levő peronoszpora-csirat megakasztja, de ősszont maró hatással van a szőlőre is. Milliardet tapasztalta azt is, hogy a kékköves víz nem tapad jól a szőlőre, az ezö kömnyen lemossa azt, aztán meg maró hatását is észlelte ezen folyadéknak: ezen két okból még égetett meszet adott a kékköves vízhez.

Milliardet által feltalált anyagot — melyet egy francia-országi városban Bordóban (írva: Bourdeaux) próbálták ki — e város nevével elnevezték b o r d ó i l é n e k k: áll ezen folyadék, víz, kékkő, s égetett mész arányos keverékéből.

A bordói lé készítése.

Az első permetezéshez 1 p e r c e n t e s minden további permetezéshez 2 p e r c e n t e s b o r d ó i l é szükséges. (Vannak ugyan laikusok, kik a virágzás előtt, tehát az első permetezést már is 2 p e r c e n t e s ssel, minden további permetezést 3 p e r c e n t e s bordói lével végzik. Nem is képzelik ezek, hogy 5-6 év alatt szőlőiket kipusztítják!!)

Mit értünk egy perentes bordói lé alatt? Hol minden 100 liter (III) vízre esik 1 kgr. kékkő, és 1 kgr. égetett mész. Lássuk, hogyan történik, ennek elkészítése! Van pl. 2 hold (kataszteri hold) szőlőnk, azon van — 1 m. sor — s tőketávoiságot számítva — 5500—6000 tőke s így szükséges lesz legkevesebb 3 III. bordói lé. Három petróleumos hordóba — e célra ez a legjobb — kiterítünk egy-egy III. vizet; ezen már kímélt vízből elszedünk 3 kisebb kádba annyit a mennyi szükséges egy-egy (összesen 3 kgr.) kgr. beoltásához. Ennek megtörténte után a meszet beoljuk s kihűlni hagyjuk, s hozzá fogunk a kékkővel elkészítéséhez.

Gyűlölni kezdte azt az ártatlan kis fiút. Irigyelni kezdte tőle az apja szeretetét. Most már sajnálta az-azának elvesztett rózsáját, szemének ragyogó tüzeit. Megalázni, meghódítani szerette volna az elfásult férjét.

És betegbb lett, sárgább lett. Megtörte egészen a küzdőlelem.

A májusi rózsza fonyadtan, elhervadva találta Mária asszonyt. Csak a szemében villogott néha valami szenvedélyes tűz. A tükörbe nézni se szeretett, ott csak siratni tudta elvesztett szépségét, és a férjét még mindig akarta meghódítani. A fiát gyűlölte, kaján irigy asszony lett a szelidszavu Múriából.

Gyönyörű májusi nap volt. Mária asszony egyedül volt a kis fiával. Szüvevénye már tetőpontjára hágott. Dacosan nevet a gyermekekre. Nem volt nézésében semmi az anyai szeretetből. Vadállatias kegyetlenséggel nézte az ártatlan kis fiút. Megakadt rajta tekintete s aközben átgondolta egész életförténetét. Megrázkódtatta a sok szomorúság. A családok özöne, a keserveknek sűrű egymásutánja s a közben egy pizynke boldogság. A gyermeke volt az utolsó családosa. Azt hitte az a boldogságát fogja hozni és belesodorta az örületbe.

Kinyitotta az ablakot. Beözönlött a szobába a triss májusi levegő. Mária asszony felkapta a gyermeket, magához szorította. Egyszerű meg tartotta karjain. A döntő füstöt vitt lelkében az anyai őszön Aztán magasra emelte és kacagva, kárörvendő halhatával hajította le a magasból.

Nem hallotta a gyermek sívilkodását, hagyta megkő őzni magát, kábultan örült dant danolva ment a bortönbe.

* * *

A bírák előtt halkán, bambán mondta el Mária, hogy huszonöt éves, se apja, se anyja, azért ölte meg a gyermekét, mert a férjét nagyon szerette.

köves víz elkészítéséhez. Elsősorban bekötjük a kékkövet egy ritka zsák darabba, s rákötjük ezen zacskót egy — a kádon keresztül fektetett botra vagy karóra, de úgy, hogy a víz felszíne s a zsák kötésének helye egy vonalban álljanak; aztán hagyjuk, míg a kékkő elolvad (ezért ézélcerü meg is törni.) Midőn ez is megtörtént — botot és zsákdarabot félretéve — fölkeverjük a kékköves vizet a három hordóba, fölkeverjük a meszet is. Most már minden kádból a meszet vissza öntjük a hordóba, — de folytonosan keverje ezen idő alatt valaki a folyadékot, hogy a mész és kékkő jól összekeveredjenek. Megjegyzem, hogy a meszet valami rostafélén kell átönteni, nehogy kis kavics kerüljön a keverékbe, mely a permetező-gépet eldugaszolya majd. — A 2 p e r c e n t e s bordói lé elkészítési módja ugyanez, de más az arány (100 l. vízre 2 kgr. kékkő, s 2 kgr. égetett mész.)

A kékkő használhatóságára vonatkozólag megjegyezni kívánom, hogy a sem nedves sem száraz helyen tartott kékkő használható csak a permetezéshez. Sem a nagyon nedves, sem pedig a száraz kékkő nem jó; színére nézve pedig czukorkéknek kell lennie.

A bordói lé megvizsgálása.

Miután a keverék el van készítve s jól föl van kavarva, állami hagyjuk, hogy ülepedjen. aztán egy tiszta pohárral merítünk a folyadékból s ha az tiszta szintelen: akkor jó a bordói lé — használható; ha azonban kékes színű akkor még egy kis oltott meszetet adunk hozzá (1 III-re czircza 1/2 klg.)

A megvizsgálás egy másik módja — mely vegytani alapon áll — a lakmusz-papírossal történik. Ilyen papírt (csak pirosat vegyünk.) gyógyszerárban kaphatunk, 2—4 kr. áru elég egy nyárra. A piros színű lakmusz-papírokból kis szeleteket mártunk a folyadékba, s ha azok megkékülnek: használható a keverék (ellenkező esetben most is egy kevés mész adandó hozzá.) Az így megvizsgált keveréket bátran használhatjuk, nem kell tartanunk annak égető, maró hatásától.

A permetezés véghezvitele és sikerének föltételei.

A permetezést lehet végezni kis czirok-seprűvel, de jól — csak jó permetező-géppel lehet. Ilyen gép van sokféle: drágább, olcsóbb; jobb és rosszabb. A gép jósága sőt sem függ annak árától. Vétel előtt ki kell próbálni, valjon jól permetez-e aprón szórja-e szét a folyadékot, s erős, tartós lesz-e? ! Ma általánosan jónak ismert gép a Vermorell találmánya, neve Eclair, (írva: Clair) ára 18—24 frt.

A permetezést ha idején s helyesen végezzük, de ez nem elég, mert a ki permetezést végez: be kell tartania az alábbi szabályokat:

1. Valahányszor megakarjuk tölteni a gépet a bordói lével, mindannyiszor föl kell azt jól kavarni.

2. Mivel a peronoszpora a szőlő minden zöld részét pusztítja, ezen okból be kell permetezni: a levelet, hajtást, kacsot, fürtöt bogyót.

3. A permetező tőkétől 1 1/2 — 2 lépésre kell állanunk, azért, hogy a hordói lé köd alakjában hulljon a szőlő részre, s így annak minden része egyformán lesz bepermetezve.

4. A sorokat 2 oldalról permetezzük (1 m. vagy 1 1/2 m. távolságnál 4 oldalról.)

5. Nem szabad egy tőkét addig permetezni, míg megkékül, mert ez megárt a szőlőnek is. A szőlőn-miután reá száradt a folyadék — csak mákszem nagyságu cseppek legyenek láthatók.

6. Ne sajnáljuk a bordói lét, mert ekkor nem használ; de ne is pazaroljuk: mert ez esetben meg szőlőinket is kipusztítjuk.

7. Esős időben vagy boros időben ne permetezzünk — mert mielőtt a bordói lé rászáradt volna a szőlőre — az eső lemossa. De eső után azonnal mihelyt a cseppek megszáradtak 1—2 nap múlva); mert ez a legkedvezőbb idő a peronoszpora-gomba fejlődésére.

8. Kötözés után csak 2—3 nap múlva, míg a levelek eredeti állásukat foglalják el.

9. Hányszor permetezzünk? Legalább 2-szer virágzás előtt és virágzás után. Különbö a permetezés ideje és száma az időjárástól függ. Ha nedves, meleg idő van, akkor több — száraz, hideg

időben pedig kevesebb permetezés szükséges, mert ezen utóbbi időben a peronospora-gomba — ha 6 óra alatt nedvességet nem kap — elpusztul.

Sokan vannak, kik félnek a permetezett szőlőlőből enni s az ilyen szőlőlőből készített borból inni. Azt mondják hogy megmérgezik magukat! Igaz! méreg a kékkő (rézgálicz) s ha nem a főntebb utasítás szerint készítjük a bordói lét, ha a bepermetezett szőlő úgy néz ki mintha vödörrel öntötték volna rá a bordói lét — oly kék a szőlő, akkor lehet is félni az ilyen szőlő termésétől. De ha betartottuk a főntebb szabályokat, nincs mitől félni; mert az esetben mintegy 70 tőkének a termését kellene el fogyasztani (egymás után) akkor jutna az ember gyomrába annyi méreg, mely képes volna az ember életét elvenni. Már pedig ki képes 70 tőke termését elfogyasztani egymásután?!

Ha mégis félünk a permetezett szőlőlőből enni — vagy termésünk egyrészt, mint csemege-szőlőt akarjuk áruba bocsátani: a legutolsó permetezést végezzük **kristályos szódával** (viz, kékkő és krist. szóda keverék). Ez esetben nem fog meglátszani a termésen a permetezés, s a szőlőnek is szebb színe lesz.

A permetezés költségei.

A bordói keverékből egy kat. holdra (1m. sor- és tőketávolság mellett) (hol 5500 — 6000 tőke van, szükséges az első permetezéshez 3—5 Hl. a másodikhoz 5—6, a harmadikhoz 6—7 Hl.

Természetesen: ha sűrűbb ültetésű a szőlő több ha ritkább, kevesebb bordói lé szükséges.

Az 1-ső permetezéshez 3 Hl. vizre 3 kgr. kékkő (a 30 kr.) és 3 kgr. mész (a 2 kr.) 96 kr.

A második permetezéshez 5 Hl. vizre 10 kgr. kékkő (2 perczenes keverék) és 10 kgr. mész — 3-20 frt.

A harmadik permetezéshez kell 6 Hl. vizre 12 kgr. kékkő s 12 kgr. mész 3-84 frt.

A bordói lé elkészítése tehát összesen 8 frt-ha kerül, de ezen összeg oly gazdánál értendő ki a munkát vagy maga, vagy esetleg családai által végzi — saját gépével — s így napszámot s más egyebeket nem kell fizetni.

Ezekben kívántam röviden — a mint egy helyi érdekű lapban lehet — a szőlőműveléssel foglalkozó közönséggel megismertetni a peronosporát s az ellene való védekezési módot. Ha ezen utasítást s a permetezésnél követendő szabályokat betartjuk: lehetetlen, hogy ne legyen munkánkuk eredménye; kell, hogy meg legyen annak a maga haszna.

Irsai Sz.—György
szőlőszetési s borászati tanfolyamhallgató.

HIREK.

— **Évzáró vizsgák.** Elemi népiskolánk vizsgái az elmúlt héten fejeződtek be. Tanítóink beszámoltak évi munkásságuk eredményével s mindannyian tisztességgel állták meg helyüket. Kitaró szorgalom és munkássággal igyekezett mindenik túltenni egymáson, hogy az igaz tanító nevet megérdemeljék. A munkág gárda dícséretes igyekezetét a vizsgálónk és a szülők elismeréssel jutalmazták. A sok sikerült vizsga közül kiemeljük Szóke Rózsika és Moravcsik József osztályainak fényesen sikerült vizsgáit. Összehasonlítást téve Szóke osztályai és a tanítóképző gyakorló iskolájának vizsgája között — amely az idén kisebb terjedelemben mutatkozott be — csak gratulálhatunk Szókeknak a bemutatott fegyvermezés, a tanulási eredmény, illetve a tanítási sikerhez, a mely egyik magántanulójának a vizsgáján is dícséretes kifejezésre jutott.

— **Kitüntetett tanító.** A szarvasi takarékpénztár milleniumi alapítványa kamataiból álló ötven koronás jutalommal, a tanító egyesület által ajánlt három tanító közül, a nevezett pénztár igazgatóságának határozata értelmében Csernák János tanító lett kitüntetve. Csernák, mint többi tanítóink is igen lelkes híve és fardhatlan munkása a magyarosodásnak. Az iskolán kívül különösen népies iratkák vallásos tartalmú lapok és hírlapok terjesztésével igyekszik szolgálni e szent ügynek. Gratulálunk a megérdemelt kitüntetéshez.

— **Zvarinyi cukor.** A helybeli ág. ev. egyház új lelkésze Zvarinyi János lekötelező modorával talpra esett tartalmas egyházi beszédeivel egy év leforgása alatt igen nagy népszerűsége tett szert. Hívei imádják. E körülményt Zuba János szatócs igyekezett is a maga javára felhasználni amerikaiás modorban. A nevezett lelkésznek a nevet cukor rudakba öntette be és azt apró darabokra vágva árulja mint gyógy-szert a világon létező minden bajok ellen. Van is kelete a cukornak, mert hát a hívők apraja és nagyja folyton maga előtt látja sőt magában is érzi a kedvelt lelkész nevet. Humbognak elég jól lehet ez eljárás, nem szeretnők azonban, hogy egyáltalán nem kívánatos következményei is legyenek.

— **Nyilvános köszönet.** Kővárvidéki, nagy és kis zarándi Göre Gábor lependi bíró ur a szarvasi helyi tanítóegyesületnek tíz koronát adományozott. A midőn a nevezett bíró urnak ezen szives figyelemért az egyesület nevében köszönetet mondok, egyúttal a jelzett összeget ez uton is nyugtázom. Szarvas 1898. június 15. Molnár.

— **Tanítóink könyvtára.** Törzs Kálmán helybeli jónévi gyógyszerész a helyi tanító-egyesületet igen szép ajándékkal lepte meg. Könyvtára gyarapítására adta Gildán György néhai remetei felső népiszkolai tanító értékes könyvtárát. A szép tett magával hordja a dícséretet s az egyesület tagjai bizonyára mindig szívesen emlékeznek meg a kegyes adományozóról.

— **Generális gyűlés.** Az ág. hitv. ev. egyház mához egy hetre jun. 26-án a délelőtti istentisztelet végeztével újból generális gyűlést tart az egyházi adókulcs javaslata megállapítása érdekében. Szomorú jelenség, hogy az egykor oly virágzó egyház a híveknek úgy az isteni tiszteletet nyelvezet, mint az egyházi adózást illető versengése, egyetemenkedése miatt oly megrázkódtatásnak néz elé a mely az egyház pusztulását vonhatja maga után. A presbiteriumnak általunk is többször ismertett adókulcs javaslata a zsinati törvények intenciójának és az egyház szükségletének megfelelően van, összeállítva, de mert a személyadó kisértel, az egyház szegényebb sorsu hívei sokalják, s amennyiben a jobb módúak az állami adó után kivetendő százalékok által velük magukat nagyon megterhelteknek, az egyház kiadásainak fedezését legnagyobb részben a személyadóból öhajják eszközölni. Két ellentétes nézet, de mert csupán a saját érdekekre vannak tekintettel s az egyház érdekei iránt pedig nagy közömbösséget tanúsítanak, egy czél felé törekednek, egyik a másikra szeretné tolni a terhet de hiába minden okoskodás, mert az ev. egyház szükségletét bizony nem fogják a más felekezetek hívei fedezni. Kívánatos, hogy az egyetemenkedésnek valaha már vége legyen s a generális gyűlés egyhangulag fogadja el az egyház tanácsnak az adókulcsot illető javaslatát.

— **A szarvasi ág. ev. főgymnasium** s vele kapcsolatos tanító-képző intézet által f. hó 11-én lapunk múlt számában már jelzett — megtartott hangverseny fényesen sikerült, s az előadott darabok minden egyes száma tanúságot tett úgy a közreműködők mint a vezető Adámy Rezső tanár ur fardhatlan buzgalomáról s nagy képességéről. A műsorban felvett darabok közül 3 számot a közönség megismételtetett, s a hangverseny végeztével Adámy Rezső tanár urat odahódó fardhatlan munkásságért elismerő nyilatkozatokkal halmozta el, ki, méltán meg is érdemelte azokat, s megérdemelte volna azt is, hogy műértő és műpártoló közönségünk azon része is, mely mindent csak kicsinyelni szeret, ne csak távolléte által tündököljön, de jelenlétével az ott volt közönség számát díszítse, mert az előadott darabok úgy előadás mint vezetés tekintetében, a legkényesebb igényeket is kielégítették.

— **Győztes uszók.** A főgymnasiumi tanulók múlt vasárnap tartott uszóversenyében a 12 és 13 évesek csoportjában győztes lett Kelemen Ferencz I. o. tanuló; a 14 és 15 évesek közt Molitörisz Béla III. o.; a 18 és 19 évesek közt Medzilradszky Gáspár VI. o.; a 16 és 17 évesek közt Tóth Jenő VII. o.; ki egy második mérkőzésben győztesen győztes címet is nyert. Mindenik egy-egy oklevelet kapott a főgymnasiumtól. Víz úgrásban kiűntek Tóth Jenő VII. o.; Behan Pál IV. o.; Belopótoczky István V. o.; és Kutlik Sámuel IV. o. tanulók; kik a versenybírók részéről dícséretet kaptak.

— **Az aradi kerületi tornaversenyben** győztes diáktornászaink részére a nyert érmek és emléktárgyak már megérkeztek s azok a f. hó 20-án tartandó főgymn. tornaversenyén fognak az illetőknek átnyújtani. Az aradi tornaverseny rendezősége, az intézetek által nyert okleveleket is még a tavé zárta előtt szétküldi. Főgymnasiumunk nem keletű, mint azt előbb hittük, hanem négy oklevelet fog kapni.

— **Hangverseny.** Örömmel értesítjük t. olvasóinkat hogy f. hó 26-án az Árpád dísztermében ritka művelzetben részeshülhet a zenekedvelő publikum ugyanis a következő művész-triás fogja előadásával gyönyörködtetni a megjelenőket: D. Boer Elza opera énekesnő, Altmann Leo, hegedű művész és Pallos L. Pál, zongora művész. A két utóbbit már ismerjük mindannyian; D. Boer Elza meg kezdő, de mindjárt első lépéseivel magára vonta a figyelmet s a fővárosi lapok kivétel nélkül az elragadtatás hangján írta róla s nagy jövőt jósoltak a fiatal művésznőnek, a ki városunk szülötte. „A magyar hírlap” így ír róla: „Boer Elza nagy terjedelmű ereteljes drámai szopránjával a Büvös vadász nagy áriájának izlées előadásával valószínűsítő tetszést elvezett elő. — Budapesti Napló” Meglepő nagy tehetség D. Boer Elza, akinek mélyen átértett előadása s szenvedélyesen csengő drámai hangja nagy reményekre jogosít. Megjelenéseinek varázsa és hatalmas orgonna rövid idő alatt utat engedett neki a művésznői babérokhoz. A legmeglégebben ajánljuk a hangversenyt t. olvasóink figyelmébe. Az ügyesen összeállított műsorból itt közöljük. Műsor: 1. Moszkovszky Spanyol táncok, zongorán előadja Pallos L. Pál. 2. Mendelssohn. Hegedűverseny II. és III. tétel, hegedűn játsza Altmann Leo. 3. Weber. Nagy ária a „Büvös vadász”-ból, énekl. D. Boer Elza. 4. a) Simonetti. Madrigál, b) Barri. Boszorkánytánc, hegedűn játsza Alt-

mann Leo. 5. a) Meyerbeer. Ária a „Hugonották”-ból, b) Dena. Si tu tu maimais, énekl. D. Boer Elza. 6. Liszt. Magyar Rapsodia. Opus 6., zongorán előadja Pallos L. Pál. 7. Hubay. Magyar hegedű verseny, előadja Altmann Leo. 8. Palotásy. Magyar népdalok, énekl. D. Boer Elza.

— **Vásár.** Jánosnap országos vásárunk tegnap kezdődött meg, tegnap volt a lábas jószágok vására, melyre nagyon sok és jó jószág volt felhajtva, s illő ár mellett a forgalom is elég nagy volt, s különösen fejős tehének és igás állatok iránt nagy volt az érdeklődés; de legjobb vásárjuk volt a faedényeket és szerszámokat áruló olá atyafiaknak, kiknek nagyrésze már tegnap estig eladta portékáját, s ma már vígan kocognak hazra felé a jó magyar pénzzel. A kirakodó vásár is uagnak mutatkozik, de a mostani nyomott pénzüszonyok között alig ha lesz valami élénk forgalom, komédiás bodé is van több mint kellene, a melyek nélkül különben vásárt, különösen nyári vásárt elsem lehetne képzelni.

— **Kiáltvány:** (eredetben élvezhető a vásártéri komédiás sátrak előtt) Elere motyogor! Elere! Id lehet meglátom az ekisz fiák és extra díszenhad falu és fárosag! A Pudapezd, az noty tisztelfonulás és a fesztí kerkeped, és mek disz fele fárosag: A nagy Tepretzin, Szektin, Mokrim Feszprim és a jonyörü Perlin. Id fan géd fademszer: asz erekep: etyik lápszár rehtep mindt a másig, a fiatolop: egyik lápszár hoszopp mint a másig. Epedeli mindennop nem etyép mindt stampi (stempl)? Id fan elefánt, oroszánt, et-lápu párant. Id fan óriass sgorbjó, babaszengjó kító. Id fan hírezs statszempereg: Piszmag, Leuger, Wekerle Eberle, s a statsz prezident Panfit, Csutakom az siam keiser Jäger Mária és három tarab terelyét, ha tetszik harapsznyi bele, látni leheted az amerikai spánis háporut. Elere motyogor, Elere! Id fan asz ajfel dorom, a stadt Parispúl. Csag disz grejzir a pemetyeg! A ki megnötte pegyütte eksztra kapinet, minden fenték kapsz etj finom ajantélg gsenk tapasztnyalhadsz ha mek nyersz. A kinem hisz mekérdéznü tülentül. Disz grejcz! Disz grejcz!! a kinem megfán félszemi csag fizeted 10 pülér, Elere motyogor. Elere!!! Hát ez nem magyarsodás!! de nagyon is az!

Felelős szerkesztő: BALKÁNYI SÁNDOR.

Kiadó és laptulajdonos: SÁMUEL ADOLF.

NYILTTÉR*)

Mínthogy a tavasz előrehaladásával csecsemőt, gyermeket és felnőttet egyaránt fenyeget a járványok veszélye, ismét csak a minden alkalommal hálásan fogadott

MOHAI

AGNES-forrásunk

vízének használatát ajánljuk. Egyrészt mert olesó, igen kellemes és tiszta ivóvíz lévén, a tavaszi és nyári évszakokban kedvelt élvezetszerként szerepel, másrészt, mert dus szénsavtartalmánál fogva, specifikus óvószert is a tiphus, cholera és a gyermekek tiphoid-szerű tavaszi-nyári hasmenése ellen. Ehhez járul még, hogy a csecsemőt is megvédi az ilyenkor nagyon veszélyes hurutos bélbántalmak ellen, míg szoptatója e víz használata folytán nagyon kedvező összetételű és bőséges tejet nyer. A már meglévő gyomor- és bélhurut gyermekeknél és felnőtteknél gyógyítja. Kellemesen hatván és szénsavánál fogva a gyomor és bél idegeire; a gyermekek lázas megbetegedéseinek pedig nélkülözhetetlen, hűtő, hűgylajtó és a szomjat csillapító hatásánál fogva.

— Kedvelt borviz. —

A mohai Ágnes-forrás
kezelősége.

Főraktár:

Édeskúty L.

cs. és kir. udvari szállító

BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 8.

Kapható minden gyógytárban,
fűszerkereskedésben és vendéglőben.

Raktár Szarvason: Csapó Sománál.

Permetezéshez kékkő 99-05% rézsulfátos a legerősebb minőségű

50 klg. vételnél á frt 26

25 " " " " " 28

kisebb mennyiségű 30 kr. kilója.

Közlő Hancs Raphia 52 kr. kilója.

Ugyanitt friss töltésben kaphatók az összes bel- és külföldi ásványvizek.

Csapó Soma

üzletében

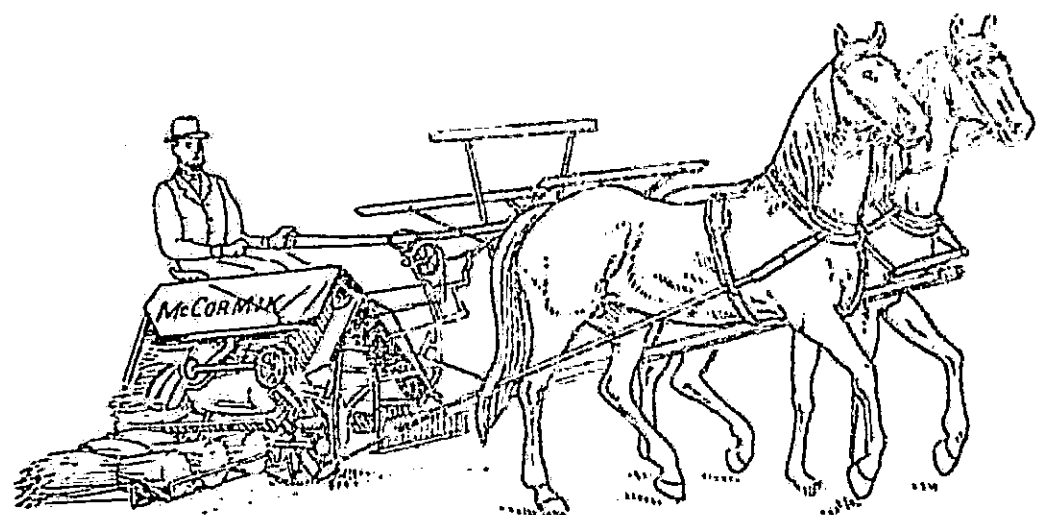
SZARVASON.

*) E rovatban közöltékért nem felelős a szerk.

Üzlethelyiség bérbeadása.

Özv. Benczúr Jánosnének a piac téren levő házában egy
üzlethelyiség, s mellette egy szoba

folyó évi október hó 1-től kezdve bérbe kiadó.

Mo Cormick ARATÓGEPEK

a legjobbak a világon
kéveketők és marokrakók

Mo Cormick fűkaszálok
eredeti amerikai
kőszűrőkészülékek, szénagereblyék
és széna forgatók

legjutányosabban beszerezhetők
MÜLLER és WEISZ
cégnél Budapesten, VI., Gyár-utca 66.

Ház eladás.

Havas Mór takarékpénz
tári titkár 448 □-öl beltel-
kü ujonnan kényelmesen be-
rendezett háza szabad kézből
eladó.

Venni szándékozók mie-
előbbi jelentkezése kéretik.

Férfi és gyermek kész ruha

nagy raktár!!

Legnagyobb választékban és legjutányosabb árakon

kaphatók:

R é t h y S. u t ó d á n á l

Szarvason.

Két jó házból való fiu

TANONCZUL

felvétetik

Csernák István

épület- és géplakatosnál.

Millenniumi kiállítás 1896: Nagy millenniumi érem.

STAHEL és LENNER Budapest,

Trieur- és lemezlyukasztó-gyár.

Katona József-utca 8. sz., Margithid és nyugoti pályaudvar közl.

Ajánljuk az általunk gyártott legjobb minőségű:

Trieurök: a konkoly és búkkönynek a buza, árpa vagy rozs közül
kiválasztására.

Trieurök: a zabnak vagy árpának a buza közül és a gömbölyű
magvak kiválasztására.

Lencsetisztító és osztályozó trieurök: az árpa kiválasztására és a
kése osztályozására.

Osztályozó-Trieurök.

Szabadalmazott Trieur és osztályozógépek minden gabonafaj tisztítására és tetszés szerinti osztályozására. -- Elvállalunk Gutjahr és Müller, illetve Mayer rendszerű trieurök csekély költséggel a trieur beküldése mellett ezen szabadalmazott trieurökké átalakítását.

Malom-Trieurhengerek vagy burkolatai.

Lyukasztott vagy hasított lemezek tetszés szerinti nagyságban ipari vagy gazdasági célokra.

Árjegyzékek vagy mintakönyvek ingyen és bérmentve küldetnek.